

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/150/2000

PREFERENCJE PARTYJNE W PAŹDZIERNIKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

We wrześniu i na początku października kampania poprzedzająca wybory prezydenckie oraz wydarzenia z nią związane, a także same wybory najsilniej kształtowały nastroje polityczne w naszym kraju. Udział w demokratycznych procedurach powoduje zwykle pewne rozładowanie emocji politycznych zarówno wśród wyborców, jak i polityków. Jednak po wyborach - szczególnie dla tych, którzy nie odnieśli w nich sukcesu - nadchodzi czas dyskusji i wyciągania wniosków. Reakcje na wynik wyborczy samych zainteresowanych, jak również popierających ich ugrupowań i komitetów wyborczych niewątpliwie mogły mieć wpływ na sympatie polityczne i preferencje partyjne Polaków.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w październiku¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 68% ankietowanych, nieco więcej (o 3 punkty procentowe) niż we wrześniu. Można sądzić, że trening wyborczy związany z wyborami prezydenckimi mógł się przyczynić do wzrostu deklaracji zainteresowania uczestnictwem w wyborach parlamentarnych.

W porównaniu z poprzednim miesiącem układ sił na naszej scenie politycznej zmienił się tylko w niewielkim stopniu. Nadal najwięcej zwolenników ma SLD - tę partię popiera 38% potencjalnych wyborców. Drugie miejsce zajmuje AWS, na którą chce głosować 15% uczestników wyborów. W stosunku do notowań bezpośrednio sprzed wyborów prezydenckich oba ugrupowania nieco straciły, przy czym spadek poparcia jest bardziej widoczny w przypadku AWS niż SLD, a dystans je dzielący jeszcze się pogłębił. W porównaniu

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (125) przeprowadzono w dniach 13-16 października 2000 roku na 1048-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

z wrześnie notowania pozostałych ugrupowań nie uległy zmianie bądź minimalnie się poprawiły. Kolejne miejsca w naszym rankingu zajmują UW i PSL. W październiku chęć głosowania na UW deklaruje co jedenasty (9%) prawdopodobny uczestnik wyborów, a na PSL - 8% potencjalnych wyborców. Nieco poniżej progu wyborczego kształtuje się poparcie dla UP, na którą chce głosować 4% respondentów zamierzających wziąć udział w wyborach parlamentarnych. Gdyby odbywały się one w najbliższym czasie, pozostałe ugrupowania nie weszłyby do parlamentu. Głosowanie na KPEiR zapowiada 2% wyborców, natomiast ChD III RP, KPiER RP, ROP, UPR i ZZR „Samoobrona” mają jednoprocetowe poparcie. Wyższy niż przeciętnie w ciągu ostatniego roku jest odsetek osób, które chcą głosować, ale nie mają jeszcze sprecyzowanych preferencji.

**POPARCIE DLA PARTII I UGRUPOWAŃ POLITYCZNYCH WŚRÓD OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ
W POTENCJALNYCH WYBORACH PARLAMENTARNYCH**

Partie i ugrupowania polityczne	1999			2000										
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI ₍₁₎	VI ₍₂₎	VII	VIII	IX	X
	w procentach													
SLD	35	31	38	35	36	37	38	41	37	34	38	38	40	38
AWS	17	20	20	16	16	16	15	14	15	15	13	16	19	15
UW	10	10	8	11	10	7	7	9	8	10	9	6	8	9
PSL	7	9	7	9	10	8	7	7	6	8	7	9	7	8
UP	5	4	4	3	5	5	6	5	4	5	5	4	3	4
KPEiR	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	3	2	1	2
ChD III RP	2	2	2	0	2	1	1	2	1	1	1	1	0	1
KPEiR RP	1	2	1	1	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1
ROP	3	3	2	2	1	2	3	1	2	1	2	2	2	1
UPR	1	2	1	1	1	3	1	1	0	2	1	1	2	1
ZZR „Samoobrona”	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1
PLD	1	1	1	1	2	0	1	1	1	1	1	1	1	0
PPS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	0
Inna partia	1	1	2	2	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2
Trudno powiedzieć	12	12	11	16	13	14	15	14	21	18	16	17	14	18
N	659	637	654	675	672	826	709	651	676	699	670	634	695	711

(1) 1-6 czerwca; (2) 15-20 czerwca.

Okres przedwyborczy związany jest zwykle z pewną dychotomizacją układu sił na scenie politycznej. Intensywna kampania wyborcza powoduje, że sympatie polityczne Polaków zwykle ogniskują się na dwóch najbardziej antagonistycznie postrzeganych ugrupowaniach politycznych. We wrześniu - na miesiąc przed wyborami prezydenckimi - notowania zarówno SLD, jak i AWS osiągnęły wysoki poziom, jeden z najwyższych w tym roku. Okres powyborczy przyniósł pewien spadek emocji politycznych, a także powrót do wyników osiągniętych przez te ugrupowania przed wyborami. Na tym tle warto zauważyć wzrost odsetka zdeorientowanych wyborców, którzy nie wiedzą, na kogo oddaliby swój głos. Może się to wiązać z niejasną sytuacją w AWS i sporami politycznymi dotyczącymi jej przyszłości. Spadkowi notowań AWS (o 4 punkty) towarzyszy taki sam wzrost liczby osób deklarujących chęć udziału w wyborach, lecz niemających sprecyzowanych preferencji.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

	(%)			
	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	68	20	12	1048
Płeć				
Mężczyźni	70	16	13	497
Kobiety	66	22	11	551
Wiek				
18-24 lat	55	31	14	150
25-34	59	25	16	185
35-44	73	15	11	196
45-54	80	13	7	221
55-64	75	17	9	124
65 lat i więcej	64	19	17	173
Miejsce zamieszkania				
Wieś	65	22	13	384
Miasto do 20 tys.	66	22	12	146
20-100 tys.	69	18	13	201
101-500 tys.	68	19	13	190
501 tys. i więcej mieszk.	81	11	8	128
Wykształcenie				
Podstawowe	61	24	15	300
Zasadnicze zawodowe	62	21	17	283
Średnie	75	17	8	366
Wyższe	83	14	3	99
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	85	12	3	64
Prac. umysł. niż. szczebla	84	11	5	95
Pracownicy fiz.- umysł.	59	28	14	82
Robotnicy wykwalifikowani	69	18	13	121
Robotnicy niewykwalifik.	55	15	30	39
Rolnicy	65	28	7	58
Pracujący na własny rach.	73	10	17	39
Bierni zawodowo				
Renciści	67	22	12	112
Emeryci	68	17	15	200
Uczniowie i studenci	61	27	11	69
Bezrobotni	55	28	17	111
Gospodynie domowe i inni	81	14	6	59
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	81	16	3	175
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	66	22	12	99
sekt. pryw. poza rolnict.	68	13	19	187
prywatnym gosp. rolnym	68	25	7	60
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	61	22	18	124
276-399	63	22	15	120
400-549	69	19	13	190
550-799	76	17	7	154
Powyżej 799 zł	85	9	6	177
Ocena własnych war. mater.				
Złe	62	21	17	359
Średnie	69	19	12	483
Dobre	77	17	5	206
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	13	13	78
Raz w tygodniu	71	20	9	496
1-2 razy w miesiącu	61	23	16	171
Kilka razy w roku	66	19	15	211
W ogóle nie uczestniczy	69	15	16	91
Poglądy polityczne				
Lewica	78	13	9	314
Centrum	71	18	10	268
Prawica	79	13	8	227
Trudno powiedzieć	42	35	23	237

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AWS	ChD III RP	KPEiR	KPEiR RP	PPS	PSL	PLD	ROP
Ogółem	15	1	2	1	0	8	0	1
Płeć								
Mężczyźni	17	0	1	1	0	8	0	1
Kobiety	14	1	2	1	0	7	0	0
Wiek								
18-24 lat	9	1	0	0	0	9	0	1
25-34	23	0	0	0	0	5	0	0
35-44	15	0	0	0	1	8	0	2
45-54	13	1	1	1	0	9	1	0
55-64	17	0	3	1	0	10	1	0
65 lat i więcej	17	3	6	2	2	4	1	1
Miejsce zamieszkania								
Wieś	14	0	2	0	0	16	1	0
Miasto do 20 tys.	25	1	0	0	1	3	0	4
20-100 tys.	15	1	1	1	0	6	0	0
101-500 tys.	13	2	2	0	1	3	0	0
501 tys.i więcej mieszk.	14	0	2	2	0	0	1	0
Wykształcenie								
Podstawowe	12	1	4	0	2	8	0	1
Zasadnicze zawodowe	19	0	1	1	0	8	0	0
Średnie	16	1	1	1	0	7	1	1
Wyższe	11	1	0	0	0	8	0	0
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	15	0	0	0	0	5	1	0
Prac.umysł.niż.szczebla	13	0	0	0	0	8	0	1
Pracownicy fiz.- umysł	22	0	1	0	0	8	0	0
Robotnicy wykwalifikowani	16	0	0	0	1	4	0	0
Robotnicy niewykwalifik.	8	0	0	0	0	0	0	0
Rolnicy	22	0	0	0	0	29	0	2
Pracujący na własny rach.	26	0	0	0	0	5	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	9	1	7	3	0	8	0	1
Emeryci	19	3	4	3	1	6	1	1
Uczniowie i studenci	13	0	0	0	0	10	0	0
Bezrobotni	10	1	0	0	0	8	0	3
Gospodynie domowe i inni	16	2	0	0	0	8	3	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	16	0	0	0	0	9	0	0
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	11	0	0	0	0	6	0	0
sekt. pryw. poza rolnict.	19	0	1	0	1	1	0	1
prywatnym gosp. rolnym	25	0	0	0	0	28	0	2
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	14	5	0	0	2	18	0	0
276-399	9	0	3	0	0	13	0	0
400-549	19	0	0	0	0	7	0	2
550-799	18	1	1	1	1	2	0	1
Powyżej 799 zł	13	1	2	1	1	5	1	0
Ocena własnych war. mater.								
Złe	13	1	2	0	1	11	1	1
Średnie	18	1	2	1	0	8	0	0
Dobre	15	0	0	2	1	2	0	1
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	34	0	4	0	0	6	0	0
Raz w tygodniu	22	1	2	2	1	9	1	1
1-2 razy w miesiącu	4	1	0	0	0	11	0	1
Kilka razy w roku	5	0	1	0	1	7	0	1
W ogóle nie uczestniczy	1	0	2	0	0	0	0	0
Poglądy polityczne								
Lewica	0	0	0	0	0	9	0	0
Centrum	3	0	3	1	1	13	0	1
Prawica	54	1	2	1	1	4	2	1
Trudno powiedzieć	8	2	0	2	0	3	0	1

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	SLD	UPR	UP	UW	ZZR "Samo- -obrona"	Inna partia	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	1	4	9	1	2	18	711
Płeć								
Mężczyźni	43	1	2	9	1	2	13	349
Kobiety	33	1	5	8	1	2	24	362
Wiek								
18-24 lat	35	0	7	13	1	1	23	83
25-34	34	0	6	12	0	3	16	108
35-44	33	2	3	13	1	3	19	144
45-54	43	1	3	6	0	3	18	175
55-64	43	0	4	4	2	0	16	92
65 lat i więcej	38	0	1	7	2	0	19	109
Miejsce zamieszkania								
Wieś	30	0	4	3	2	2	25	247
Miasto do 20 tys.	42	0	3	10	1	0	11	96
20-100 tys.	40	1	4	10	0	2	18	137
101-500 tys.	49	1	1	9	0	0	19	127
501 tys. i więcej mieszk.	39	2	5	20	0	5	10	103
Wykształcenie								
Podstawowe	45	0	2	0	2	0	20	180
Zasadnicze zawodowe	36	1	6	5	0	3	23	176
Średnie	38	0	4	10	0	3	17	274
Wyższe	29	3	2	32	0	3	11	81
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	29	0	2	31	0	5	12	54
Prac. umysł. niż. szczebla	34	3	5	12	0	3	21	80
Pracownicy fiz.- umysł.	37	0	13	5	2	9	4	48
Robotnicy wykwalifikowani	53	0	3	7	1	0	14	83
Robotnicy niewykwalifik.	47	0	8	7	0	3	28	21
Rolnicy	8	0	0	6	0	4	30	38
Pracujący na własny rach.	36	4	0	10	0	4	15	28
Bierni zawodowo								
Renciści	45	0	2	0	0	0	24	73
Emeryci	40	0	1	6	2	0	16	135
Uczniowie i studenci	33	0	5	16	0	0	23	42
Bezrobotni	53	0	1	3	1	0	20	61
Gospodynie domowe i inni	25	3	8	9	2	0	25	47
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	44	2	7	7	0	1	15	141
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	38	0	7	14	0	5	18	65
sekt. pryw. poza rolnict.	37	1	3	16	1	5	13	125
prywatnym gosp. rolnym	6	0	0	6	0	3	30	41
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	30	0	4	3	1	0	24	75
276-399	40	0	4	6	1	0	24	75
400-549	45	1	1	8	1	1	15	130
550-799	48	1	5	7	1	1	13	115
Powyżej 799 zł	46	1	3	14	0	5	8	149
Ocena własnych war. mater.								
Złe	43	1	4	5	1	1	16	220
Średnie	36	0	3	9	1	1	21	332
Dobre	36	1	6	14	0	4	16	160
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	17	0	8	3	2	3	22	57
Raz w tygodniu	27	1	5	9	1	2	17	348
1-2 razy w miesiącu	48	0	2	10	1	0	22	104
Kilka razy w roku	52	2	2	8	1	2	20	138
W ogóle nie uczestniczy	74	0	1	11	0	0	11	62
Poglądy polityczne								
Lewica	77	1	1	4	1	0	7	243
Centrum	31	0	9	16	0	3	18	192
Prawica	4	2	1	11	0	3	13	178
Trudno powiedzieć	17	0	3	3	3	0	57	97